

Лекція #169:***Гельсінська група і правозахисний рух***

- Майже від перших днів уряду Брежньєва почато нові переслідування інтелігенції в цілому СРСР – 1964.
- Тих критиків та ідеалістів, (які закликали на широкі зміни, незалежність Республік, свободу слова, свободу релігії, людських та громадських прав) почали рішуче усувати із щоденного життя.
- Перші, «дисиденти» це російський фізик Андрей Сахаров (батько радянської водневої бомби – Hydrogen bomb) і письменник Ялександр Солженіцин.
- Обидвох заслали на довгі роки тяжкого режиму в Гулагу.
- В Укр.РСР КДБ вже в 1965-тому починає слідити за шістдесятниками, але Шелест не дозволяє повного переслідування, окрім у виняткових випадках – як наприклад знищення вітражів Али Горської, переслідування та вбивство Василя Симоненка, арешт Сверстюка та інших.
- В той сам час, злиття народів СРСР, русифікація, напад на прагську весну, початки репресії дали поштовх українській інтелігенції більше боротися за свої права та свободу.
- Коли Брежньєв зняв Шелеста із посту Ген.Сек.КПУРС, почалися справжні репресії.
- У 1972 заарештовано сотні представників інтелігенції, і засуджено на довгі терміни в Гулагу.
- Між ними Стус, Караванський, Дзюба, Калинець, Світличного, Строкату...
- Також, усіх підозрілих в «анти-радянській агітації» було звільнено із їхніх робіт, викинено із проф-спілок (unions) та заборонено творити мистцям.
- Не заважаючи на переслідування, письменники, поети, мистці, критики, продовжували таємно працювати, і часто передавали свої твори ручно переписані з рук до рук.
- Ця форма розповсюдження нових творів назвалася «самвидав» (самиздат по російськи), і різними способами ці листки переходили на Захід де їх передруковано.
- Дисиденти теж почали власні підпільні журнали, як наприклад «Український вістник» де поміщені нові праці, ідеї, офіційні документи таємних судових розправ, заклики до іноземних урядів щоб захистити Україну.
- В 1975, СРСР підписало в Гелсінкі, Фінляндії договір про захист людських прав, і в Москві, Києві та інших центрах поцілому СРСР зорганізовані т.з. Гельсінські Групи, які дали собі завдання боротися проти сваволі КДБ і репресій КомПартії.
- Українською Гельсінською Групою очолив письменник Микола Руденко, а між головними членами стали ген. Петро Григоренко, Юрій Шухевич, Левко Лук'яненко, Данило Шумук, Надія Світлична, В'ячеслав Чорновіл, от. Василь Романюк.
- Гельсінська Група почала судові справи проти СРСР щоб примусити СРСР дотримуватися договору який він підписав.
- ДО 1976 р. більшість членів арештовано і заслано на Сибір.

Лекція #169:

Гельсінська група і правозахисний рух

- Проте найбільш «небезпечних», КДБ почала катувати в «психушках», де тортурами та сильними психологічними ліками робили з політ-в'язнів божевільними.
- Під натиском західних провідників, як президент Картер, прем'єра Трудо, та інших, починаючи з 1979 р. деяких політ-в'язнів почали випускати на захід, де СРСР думало що їхня діяльність буде приглушена, або стане заколотою для діяспорних організацій.
- До 1987 року, звільнено майже усіх політ-в'язнів.

Релігійний рух

- 70-ті та 80-ті роки теж бачуть великий зріст у відновленні релігійних вірувань.
- Хоча УГК Церква лишалася в підпіллі, число священників та віруючих зростало, і навіть переслідування та арешти от. Романишина та Йосифа Терелі не зупинили цей зріст.
- Укр. Православна Церква теж боролася за незалежність від Російської Церкви, хоча вони це робили дуже скрито.
- Великий зріст протестантських віровизнань в СРСР теж збентежив владу... вони відмовлялися від громадянства, комсолів, військової служби, гимнів.
- Ці віровизнання: Свідки Єгови, п'ятидесятники, баптисти та інші.
- Багато з цих віровизнань потиставляється усякій війні чи злочині, і не ішли на примусову військову службу. Їх знали як «в'язнів сумління».

Пропаганда і русифікація

- Протягом 70-тих та 80-тих років, пропаганда КДБ теж творила страшну історію українців – нацисти, колаборанти, фашисти, анти-радянські терористи, спільне походження Росії та України, українська мова це деалект російської, 1654 це воз'єднання Росії з Україною, заперечення голодомору, заперечення сталінських репресій української інтелігенції, і так далі.
- Проти цієї брехні, правозахисний рух працював як і в Україні так і в діаспорі, через видання «Смолоскипу», Радіо Свобода, «Пролог», ЦРУ, Радіо Європа, ББС, Amnesty International, ООН.
- В 1979 вбивство Володимира Івасюка розлютило як і Україну так і діаспору, особливо тому що вбивство зовсім без глузду.
- 1979-1991 також відкриваються туристичні подорожі в СРСР щоб показати позитиви Союзу, але це також дозволило на обмін ідей та ще більші протирадянські протести.
- 1964-1985 знаний як період застою та цинізму.